

Program **Minoritetsveckan i Gävleborg!**

28 september–4 oktober

Ta del av konserter, föreläsningar, samtal och andra aktiviteter som lyfter Sveriges fem nationella minoriteter – judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och urfolket samer – samt deras språk, kultur och historia.

Se hela programmet på webben:

Scanna QR-koden eller besök

regiongavleborg.se/minoritetsveckan

Foto: Susanne Kronholm

Päivi Hirvonen Trio

Foto: Susanne Kronholm

Aktiviteter som pågår under hela veckan

Utställning: När Finland kom till Sverige/Kun Suomi Ruotsiin muutti

Under 1960- och 70-talet flyttade fler än 320 000 personer från Finland till Sverige. För femtio år sedan nådde flyttvågen sin kulmen. Sverigefinska Riksförbundet har producerat en utställning som handlar om alla de som flyttade.

Utställningen består av intervjuer och fotografier och kommer att visas i bibliotekets ljusgård 28/9–10/10. Utställningen är tvåspråkig och riktar sig till både svensk- och finskspråkiga i alla åldrar.

Tid: Hela veckan under bibliotekets ordinarie öppettider

Plats: Söderhamns stadsbibliotek, Söderhamn

Bokbord på Hofors bibliotek

Här finner du information om, av och med personer som känner tillhörighet till de nationella minoriteterna.

Tid: Hela veckan under bibliotekets ordinarie öppettider

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Bokbord på Nordanstigs bibliotek

Ett urval av böcker kopplade till de nationella minoriteterna finns framlagda på biblioteken.

Tid: Hela veckan under bibliotekens ordinarie öppettider

Plats: Nordanstigs bibliotek i Bergsjö, Gnarp, Harmånger och Hassela

Bläddra i e-böcker på nationella minoritetsspråk – Hofors bibliotek

Kungliga bibliotekets tjänst. Fråga personalen så visar de hur du kan använda bläddra.

Tid: Hela veckan under bibliotekets ordinarie öppettider

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Språkpaket på de nationella minoritetsspråken – Hofors bibliotek

Kom och hämta ett språkpaket till ditt barn på finska, samiska, meänkieli, romani chib eller jiddisch. Språkpaketen är framtagna av Region Gävleborg.

Tid: Hela veckan under bibliotekets ordinarie öppettider

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Utställning: @stoltjude

Utställningen, som bygger på berättelser från Instagramkontot @stoltjude, handlar om hur det är att vara ung jude i Sverige idag.

Datum och tid: 28/9–3/10, under bibliotekets ordinarie öppettider.

Plats: Edsbyns bibliotek, Edsbyn

Tema Sveriges minoriteter

Temaskyltning av böcker samt information om Sveriges minoriteter.

Datum och tid: 28/9–3/10, under bibliotekens ordinarie öppettider.

Plats: Alfta bibliotek, Alfta och Edsbyns bibliotek, Edsbyn

Aktiviteter som pågår under hela veckan

Stolthet och gemenskap – unga romer berättar

En utställning där vi möter tio unga romer, som delar sina berättelser om identitet, kultur och framtidsdrömmar.

Datum och tid: 28/9–2/10. Under bibliotekets ordinarie öppettider.

Plats: Alfta bibliotek, Alfta

Tipspromenad: Xrundan i Nordanstigs kommun

Under hela veckan finns möjlighet att gå någon av de digitala tipspromenaderna i kommunen. Under vecka 40 handlar frågorna om Sveriges nationella minoriteter. I slutet av veckan lottas vinnare ut bland de som har deltagit.

Skanna QR-koden och läs mer om Xrundan på Nordanstigs kommuns webbplats.

Arrangör: Nordanstigs kommun

Utställning: Ohtsedidh – samiska kulturyttringar & miniutställning med samiska föremål

Utställning i samverkan med Läns museet Gävleborg. Vi har en längre utställningstid än enbart Minoritetsveckan för att fler ska få möjligheten att ta del av innehållet samt att skolans verksamhet på orten kan arbeta med temat.

Datum och tid: 16/9–30/10, vardagar 8.30–15.30.

Plats: Ängebo Folkets Hus, Bjuråker

Arrangör: Stråsjö medeltida kapell

Rätten till berättelsen – utställning under Minoritetsveckan

Under hela veckan visas installationen "Rätten till berättelsen" på Söderhamns bibliotek. Verket består av ett svävande moln av papperslappar fyllt av personliga minnen och kollektiva erfarenheter från Sveriges nationella minoriteter, skapade genom berättarkurser på Fryshuset och Paideia folkhögskola i Stockholm.

Till installationen hör också ett ljudverk där röster reflekterar över frågor som:

"Vad vill jag att omvärlden ska veta om min historia? Vilka luckor finns i min berättelse? På vilket sätt lever mitt arv vidare?"

Ett gemensamt konstverk som bär vidare berättelser och ger dem nytt liv.

Projektet görs av Rätten till berättelsen med stöd av Föreningen Förintelsens Överlevande och är ett samarbete mellan Historieberättarna (Moln som bär våra tankar), Fryshuset/Tillsammans för Sverige och Paideia Folkhögskola, inom ramen för Humanity in Action Democracy Fellowship.

"För att arbeta för en bättre värld måste vi kunna föreställa oss en sådan."
– Historieberättarna

Tid: Hela veckan under bibliotekets ordinarie öppettider

Plats: Sagorummet, Söderhamns stadsbibliotek

Sagostund med tema nationella minoriteter

Sagostund med finskt tema och efterföljande pyssel.

Tid: 10.00–11.00

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Föreläsning: Koll på nationella minoritetsspråk med Institutet för språk och folkminnen

Tarja Larsson från Institutet för språk och folkminnen (Isof) berättar om myndighetens arbete med att främja och utveckla de nationella minoritetsspråken. Föredraget ger också en inblick i språkens ställning och förutsättningar i Sverige, både historiskt och i dag.

Om föreläsaren

Tarja arbetar som språkvårdare i finska på Isof, och därför kommer föredraget att ha extra fokus på det finska språket. Finskan har en särskild betydelse i Gävleborg, eftersom Region Gävleborg och flera av regionens kommuner ingår i förvaltningsområdet för finska. Föredraget ger perspektiv på de språkliga rättigheter och möjligheter som följer med att vara en del av förvaltningsområdet.

Tid: 12.00–13.00. Klockan 11.45–12.15 bjuds det på lunchsmörgås och kaffe/te i muséets café. Om du vill ha smörgås – anmäl senast 24 september (inkl. eventuella allergier) till klara.nygren@hudiksvall.se, alt. mobil 072-214 29 57.

På plats: Hälsinglands museum, Hudiksvall
Digitalt: Föredraget kommer att streamas

för alla som inte kan vara med på plats. Länk till livesändningen kommer att finnas på halsinglandsmuseum.se

Arrangör: Region Gävleborg i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg, Hälsinglands Museum och Institutet för språk och folkminnen (Isof).

Föreläsning på finska: Virkeät aivot!/Bättre hjärnhälsa

Tervetuloa kuuntelemaan tieteellisesti tutkituista avaintekijöistä, jotka säilyttävät aivojen kapasiteettia.

Virkeät aivot! Kuinka vanheneminen vaikuttaa muistiin ja onko tekijöitä, joita ihmiset voivat valita omalla elämäntyyllään? Tervetuloa kuuntelemaan tieteellisesti tutkituista avaintekijöistä, jotka säilyttävät aivojen kapasiteettia.

Bättre hjärnhälsa! Hur påverkas minnet av åldrandet och finns det någonting som människor själva aktivt kan välja att göra genom sin livsstil? Följ med på en spännande resa där vi undersöker de nycklar som bevarar hjärnans resurser.

Satu Bermell, terapeutti kognitiivisella ja filosofisella suuntauksella/terapeut med kognitiv och filosofisk inriktning.

Föreläsningen är på finska.

Tid: 17.00–18.00

Plats: Sandvikens bibliotek, Sandviken

Föreläsning på finska – mindfulness

Satu Bernell, terapeutti kognitiivisella ja filosofisella suuntauksella/terapeut med kognitiv och filosofisk inriktning

Tid: 10.30–11.30

Plats: Söderhamns stadsbibliotek, Söderhamn

Föreläsning på finska: Virkeät aivot!/Bättre hjärnhälsa

Tervetuloa kuuntelemaan tieteellisesti tutkituista avaintekijöistä, jotka säilyttävät aivojen kapasiteettia.

Virkeät aivot! Kuinka vanheneminen vaikuttaa muistiin ja onko tekijöitä, joita ihmiset voivat valita omalla elämäntyyllään? Tervetuloa kuuntelemaan tieteellisesti tutkituista avaintekijöistä, jotka säilyttävät aivojen kapasiteettia.

Bättre hjärnhälsa! Hur påverkas minnet av åldrandet och finns det någonting som människor själva aktivt kan välja att göra genom sin livsstil? Följ med på en spännande resa där vi undersöker de nycklar som bevarar hjärnans resurser.

Satu Bermell, terapeutti kognitiivisella ja filosofisella suuntauksella/terapeut med kognitiv och filosofisk inriktning.

Föreläsningen är på finska.

Tid: 12.30–14.00

Plats: Söderhamns stadsbibliotek, Söderhamn

Författarsamtal: Pia Mariana Raattamaa Visén

Ett samtal om tystade minoriteters språk och berättelser. Pia Mariana Raattamaa Viséns romaner befolkas av flera generationer i en släkt där det tornedalska och samiska flätas samman, och där idéer om ras orsakar djupa sår. Pia Mariana ställer frågor om plats, språk, kolonialism, arbete, kroppslighet, samt vad det kan vara att bli fräntagen sina språk och tystad på olika sätt. Romanerna gestaltar även ett återtagande av berättelserna och språken meänkieli och samiska.

Samtalet leds av Annalena Aspenfelt, Bollnäs bibliotek.

Tid: 18.00–19.00

Plats: Peter Stormaresalen, Kulturkvarteret Bollnäs. Collinigatan 12 Bollnäs.

Ingen föranmälan. Fri entré.

Tisdag 29 september

Bokcirkel med sverigefinskt tema

Diskussion kring boken Asfaltblomman av Antti Jalava. Boken finns att låna i förväg på biblioteken i Hofors och Torsåker.

Tid: 17.00–18.00

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Föreläsning: En personlig berättelse om resandefolkets historia

Vad händer när ens egen historia plötsligt förändras? I denna gripande föreläsning berättar Robin Tinglöf om sin upptäckt av sitt ursprung hos Resandefolket – en del av Sveriges historia som länge varit osynliggjord.

Tid: 19.00–20.30

Plats: Krusenstjernasalen, Agnes Kulturhus, Gävle

Arrangör: Gävle kommun

Skanna QR-koden för att läsa mer om föreläsningen

Onsdag 30 september

Bokcirkel med sverigefinskt tema

Diskussion kring boken Asfaltblomman av Antti Jalava. Boken finns att låna i förväg på biblioteken i Hofors och Torsåker.

Tid: 15.00–16.00

Plats: Torsåkers bibliotek, Torsåker

Stadsvandring i det judiska Gävle

Carl Henrik Carlsson tar oss med på en rundvandring och berättar om judarnas historia i Sverige med anknytning till Gävle. Kostnadsfritt.

Carl Henrik Carlsson är docent i historia.

Tid: 17.00–18.00

Plats: Start vid Läns museet Gävleborg, Gävle

Arrangör: Läns museet Gävleborg i samarbete med Gävle kommun

Läs mer om stadsvandringen på lansmuseetgavleborg.se/kalendarium

Författarbesök: Kukkamariia Valtola Sjöberg

Kukkamariia Valtola Sjöberg är en sverigefinsk författare som skriver både fakta- och skönlitterära böcker. Hennes nya bok Bortom vida havet handlar om en finsk familjs flytt till Sverige och hur deras liv utvecklas.

Vad händer när man hamnar mellan två kulturer, två språk och två hem? Det här är en berättelse om öde, identitet och klass i Sverige och Finland mellan 1974–1984, under en tid då hundratusentals

finländare flyttar till Sverige.

Tid: 18.00

Plats: Söderhamns stadsbibliotek, Söderhamn

Evenemanget är kostnadsfritt och ingen biljett behövs.

Scanna QR-koden för att läsa mer

Systrarna Taikons rättighetskamp - samtal mellan Lawen Mohtadi och Angelica Ström

Angelica Ström, som är dotter till Katarina Taikon, samtalar med författaren Lawen Mohtadi om den kamp för romernas medborgerliga rättigheter som Katarina och Rosa Taikon förde under 1960 och 70-talet.

Tillsammans med romska aktivister och kulturpersonligheter bedrev Katarina och Rosa Taikon ett opinionsarbete mot diskriminering av Kalderashromer, för att barn och vuxna skulle få rätt till utbildning och tillgång till bostäder. Systrarnas engagemang för att förbättra romernas situation har inspirerat många och visat på att enskilda individer kan påverka samhällsutvecklingen.

Tid: 18.00–19.00

Plats: Hälsinglands museum, Hudiksvall
Fri entré men begränsat antal platser.

Läs mer om samtalet på halsinglandsmuseum.se/evenemang

Föreläsning: Som om vi aldrig funnits – sanning och försoning för tornedalingar, kväner och lantalaiset

Berättelser om sorg, skam, stolthet, revitalisering i spåren av försvenskningen och assimileringsspolitiken. Josephine Ylipää, fd. utredningssekreterare i Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU2023:68), föreläser om vad kommissionen kom fram till, berättelserna som la grunden för arbetet och om vad som skett efter kommissionens avslut 2023.

Josephine Ylipää är hållbarhetsspecialist och samhällsvetare.

Tid: 18.00–19.30

Delta digitalt eller på plats: Föreläsningen hålls digitalt. Du kan välja mellan att se den på egen hand på valfri plats eller tillsammans med andra på plats i Studieförbundet Vuxenskolas lokaler i Gävle. Om du vill se föreläsningen digitalt på plats i Gävle, vänligen skriv det som en kommentar när du anmäler dig.

Länken till föreläsningen skickas till din e-post. Om du inte har fått länken till den digitala föreläsningen senast den 30 september, kontakta verksamhetsutvecklare Pervin Mattsson på telefon 070 360 13 79.

Scanna QR-koden för att läsa mer och anmäla dig via Studieförbundet Vuxenskolan

Arrangör: Gävle Kommun i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Föreläsning på svenska: Skogsfinska naturnamn i Sandvikens och Ockelbo kommuner

FINNSAMs Stefan Öst tar lyssnaren på en kartresa med bilder och förklaringar till några av de många finska namnen på myrar, sjöar och berg kring Ovansjö och Ockelbo finnmarker.

FINNSAMIN Stefan Öst tarkastelee metsäsuomalaisia luontosanoja ja paikannimiä, joita esiintyy Ovansjön ja Ockelbon kuntien rajaseudulla. (Luento ruotsinkielellä).

Tid: 19.00–20.00

Plats: Sandvikens bibliotek

Arrangör: Kulturcentrum, Sandviken

Scanna QR-koden för att läsa mer på Visit Sandviken

Konsert: Päivi Hirvonen Trio

Päivi Hirvonen är en finsk folkmusiker och pionjär inom konsten att sjunga och spela fiol samtidigt. Hennes musik förenar nordiska folktraditioner med samtida influenser och finsk-ugriska vokaltekniker.

Tid: 19.00– cirka 20.30

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Arrangör: Konserten arrangeras i samarbete mellan Region Gävleborg, Finska föreningen och Hofors bibliotek.

Skanna koden för att läsa mer om konserten.

Sagostund med tema nationella minoriteter

Sagostund med samiskt tema och digitala ljudeffekter (jojk) samt efterföljande pyssel.

Tid: 10.00–11.00

Plats: Hofors bibliotek, Hofors

Filmvisning med samiskt tema

Två filmer visas på temat samer i samband med "Nostalgifredag" (inkl. lunch).

Tid: Lunchen börjar kl. 11.30 och filmvisningen startar kl. 12.30.

Plats: Ängebo Folkets Hus, Bjuråker

Anmälan: Lunch och filmvisning bokas på telefonnummer 070-378 46 44.

Konsert: Päivi Hirvonen Trio

Päivi Hirvonen är en finsk folkmusiker och pionjär inom konsten att sjunga och spela fiol samtidigt. Hennes musik förenar nordiska folktraditioner med samtida influenser och finsk-ugriska vokaltekniker.

Tid: 13.00–14.00. Dörrarna öppnas 30 minuter innan programstart.

Plats: Krusenstjernasalen, Agnes Kulturhus, Gävle

Arrangör: Gävle kommun

Platserna i Krusenstjernasalen är begränsade. Vid tillfällen när det blir fullsatt i salen, visas programmet på en skärm på plan 1, längst ner i huset.

Skanna QR-koden för att läsa mer om konserten

Föreläsning: Samisk närvaro och samiska rättigheter i Dalarna och Gävleborg

Historikern och författaren Rolf Peter Ericson berättar om samisk närvaro i Dalarna och Gävleborg, samt svarar på frågan Vem var Maria Magdalena Mathsdotter? Om samisk närvaro i Dalarna och Gävleborg samt samernas historia och rättigheter.

Tid: 13.00–14.00

På plats: ABF Ljusdal. Fri entré och ingen anmälan behövs.

Digitalt: Föreläsningen sänds även digitalt.

Arrangör: Diskrimineringsbyrån Gävleborg, ABF och Sensus studieförbund i samarbete med Rättighetscentrum Dalarna och Ljusdalsbygdens museum.

Scanna QR-koden för mer info och anmälan via Sensus studieförbund

Barnteater: Tulikettu – Eldräven

Tulikettu – Eldräven är en tvåspråkig föreställning om norrskenet och om att respektera det ofattbara och okända. Enligt myten bor eldräven i de allra nordligaste delarna av Finland.

Tid: 17.00–18.00

Plats: Kulturhuset Glada Hudik, Hudiksvall

Arrangör: Hudiksvalls kommun

Läs mer om föreställningen på hudiksvall.se/cafevarlden

Konsert: Päivi Hirvonen Trio

Päivi Hirvonen är en finsk folkmusiker och pionjär inom konsten att sjunga och spela fiol samtidigt. Hennes musik förenar nordiska folktraditioner med samtida influenser och finsk-ugriska vokaltekniker.

Tid: 18.00–19.00

Plats: Kulturhuset Glada Hudik, Hudiksvall

Arrangör: Hudiksvalls kommun

Läs mer om konserten på
hudiksvall.se/cafevarlden

Föreställning: Brödraskap och systragärningar

Musik/poesi/diskussions-framträdande med Eva-Lott Björklund och Harrastateateriyhdistys Humus. Framträdandet arrangeras av Hofors finska förening i samverkan med Pohjola Norden Hedemora.

Tid: 19.00

Plats: Hofors hembygdsgård (festlokalen och finska rummet), Hofors

Entré: 140 kr (inkl. fika). Köp biljetter via billetto.se

Arrangör: Föreningen Norden i samarbete med Hofors Finska Förening, med stöd av Kulturfonden för Sverige och Finland.

Föreställningen är på svenska.

Scanna QR-koden för att köpa biljetter via billetto.se

Föreläsning: Antisemitism och antisemitism, vad är vad?

Håkan Blomqvist är docent i historia, knuten till Södertörns högskola och författare till ett flertal böcker om arbetarrörelse, nationalism och antisemitism. Bland dessa märks Socialism på jiddisch, Myten om judebolsjevismen och antisemitism och antisemitism, vad är vad?

Tid: 13.00–14.00

På plats: Sveriges Fängelsemuseum, Gävle.

Adress: Hamiltongatan 1 & 3 (bredvid Gävle Slott). Fri entré, ingen anmälan behövs.

Digitalt: Föreläsningen sänds även digitalt.

Scanna QR-koden för att anmäla dig via Sensus studieförbund

Arrangör: Diskrimineringsbyrån Gävleborg, Sveriges Fängelsemuseum och Sensus studieförbund, i samarbete med Rättighetscentrum Dalarna.

Konsert: Päivi Hirvonen Trio

Päivi Hirvonen är en finsk folkmusiker och pionjär inom konsten att sjunga och spela fiol samtidigt. Hennes musik förenar nordiska folktraditioner med samtida influenser och finsk-ugriska vokaltekniker.

Tid: 19.00

Plats: Godtemplarhuset i Kallmyr, Ljusdal

Arrangör: Musik i Kallmyr

Entré: 200 kr (inklusive fika)

Barnföreläsning: Dos Verterbuk – om trädet som nästan dog

Välkommen in i en magisk skog, bland pusselaskar, pizziruffer och änglahår. Där mitt på ängen står den kloka gamla ord-boken, Dos Verterbuk, vars krona består av bokstäver och ord - på jiddisch.

Tid: 12.00. Dörrarna öppnas ca 15 minuter innan programstart.

Plats: Agnes Kulturhus, Krusenstjernasalen, Gävle

Biljetter: Biljetter hämtas på barnavdelningen från den 17 september.

Arrangör: Gävle kommun

Skanna QR-koden för att läsa mer om föreläsningen

Sagor på minoritetsspråk

Välkommen till sagorummet i Agnes Kulturhus och upplev flera sagor på några av minoritetsspråken. Sagorna kommer ifrån Biblioteket Play och visas på en stor skärm i vårt magiska sagorum.

Tid: 11.00–14.00

Plats: Sagorummet, Agnes Kulturhus, Gävle

Skanna QR-koden för att läsa mer om aktiviteten

Konsert: Päivi Hirvonen Trio

Päivi Hirvonen är en finsk folkmusiker och pionjär inom konsten att sjunga och spela fiol samtidigt. Hennes musik förenar nordiska folktraditioner med samtida influenser och finsk-ugriska vokaltekniker.

Tid: 17.00–18.00

Plats: Kulturcentrum i Sandviken. Fri entré.

Arrangör: Kulturcentrum Sandviken

Scanna QR-koden för att läsa mer om konserten på Visit Sandviken

